



Dnr: ORU 1.2.1-05838/2019

Riktlinjer för representation, förmåner och gåvor vid Örebro universitet

Fastställd av: Universitetsdirektör

Datum: 2019-10-29

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
2.	Representation	2
2.1	Extern representation	3
2.2	Intern representation	3
2.2.1	Alkohol vid intern representation	5
2.3	Kostnader av enklare personalvårdande karaktär	5
2.4	Krav på redovisningsunderlag	5
3.	Förmåner	6
3.1	Kostförmåner	6
3.2	Personalvårdsförmåner	7
3.3	Förmånsbeskattning av arbetsmåltider	7
3.4	Medlemsavgifter	8
4.	Gåvor och uppvaktning	8
4.1	Gåvor till anställda	8
4.2	Gåvor till externa parter	9
5.	Beloppsgränser för representation och gåvor	10

1. Inledning

Detta dokument avser att tydliggöra universitetets riktlinjer för representation, förmåner och gåvor. Grundprincipen är att förmåner som utges av arbetsgivaren är skattepliktiga. Dock finns undantag från denna grundprincip som kommer beskrivas närmare.

Riktlinjerna gäller all verksamhet oberoende av finansiering och oberoende av var det äger rum, det vill säga såväl inom Sverige som vid tjänsteresor utomlands.

Universitetets verksamhet finansieras till stor del av skattemedel. Det innebär ett särskilt ansvar för alla anställda att användningen av tilldelade medel kan motiveras och att det ska kunna påvisas att alla kostnader har en klar och tydlig verksamhetskoppling. Detta gäller inte minst representationskostnader.

Skatteverkets regler och rekommendationer är grunden till riktlinjerna.

Avsteg från representationsreglerna ska enligt attest- och inköpsinstruktion godkännas av rektor/universitetsdirektör i förskott.

Alla anställda vid Örebro universitet ska tillämpa dessa riktlinjer och regelverk.

2. Representation

Representationen kan rikta sig antingen utåt mot företrädare för det omgivande samhället (extern representation) eller inåt mot universitetets personal (intern representation). Reglerna gäller för alla anställda samt för anknutna som verkar i universitetets namn, dock inte för studenter.

Representation består oftast av kostnader för mat, dryck, olika arrangemang och gåvor. All representation ska utövas återhållsamt, med gott omdöme och den ska alltid ha ett omedelbart samband med universitetets verksamhet. Detta gäller både tidpunkten och platsen för representationen samt de deltagande personerna. All typ av representation ska godkännas av respektive verksamhetsansvarig chef.

Begreppet representation omfattar inte kostnader för sällskapsliv och gästfrihet som kan ses som personliga levnadskostnader. Representation bör därmed inte ske i hemmet. Det är inte heller representation att i samband med personliga högtidsdagar exempelvis ha en bjudning för affärsvänner/kollegor på universitetets bekostnad då det är av personlig karaktär.

Representation med enbart alkohol är inte tillåtet. Detta gäller även i samband med lättare förtäring. Förekomsten av alkohol som måltidsdryck i samband med lunch eller middag ska präglas av återhållsamt, och kostnaden rymmas inom den totala beloppsgränsen för representationen. Alkoholrika alternativ ska alltid erbjudas. Starksprit ska inte förekomma, men undantag kan göras exempelvis vid besök av utländska gäster. Godkännande ska då ske i förskott. Representationen får heller inte vara av den karaktären att den kan äventyra universitetets goda rykte.

Det finns två viktiga delar vilket riktlinjerna tar hänsyn till när det gäller beskattning:

- Vid förmåner och eventuell förmånsbeskattning
- Vid avdrag för kostnader och moms

Nedanstående förklaras skillnaden mellan de två delarna och vad de skattemässiga följderna blir.

Förmåner:

- Vid representation är förmånen skattefria för den enskilde individen

Momsavdrag:

- Vid representation är avdragsrätten begränsad
- Om det blir aktuellt med förmånsbeskattning så gäller ingen avdragsrätt för moms
- Om det i stället är fråga om en verksamhetskostnad så är det full avdragsrätt/kompensationsrätt för moms

Rätten att göra avdrag för ingående moms på representation togs bort för statliga myndigheter 2017-07-01. Avser en faktura representation får inget avdrag göras för ingående moms. Momsen bokförs då som en kostnad.

2.1 Extern representation

Extern representation kan ingå som en naturlig del i universitetets utåtriktade verksamhet och vara ett uttryck för sedvanlig gästfrihet som syftar till att inleda eller utveckla förbindelser som är viktiga för verksamheten. Den riktar sig mot universitetets kontakter med omvärlden, andra universitet och högskolor, företag eller liknande och kan ske i samband med universitetets kontakter inom Sverige och vid utländska besök.

Extern representation kan förekomma vid jubileum och invigningar och jämförbara händelser. Det kan också röra sig om diskussioner gällande samarbeten, affärsförhandlingar och gästföreläsningar.

Representationen ska ha ett direkt samband med verksamheten inom universitetet och utgiften ska vara skälig. Representationen bör endast omfatta personer som varit direkt inblandade i verksamhetsutbytet mellan universitetet och gästen. Antalet deltagare från Örebro universitet ska vara väl avvägt i förhållande till antalet gäster. Ofta återkommande extern representation riktad till en och samma person eller grupp av personer ska inte förekomma.

Endast i mycket specifika undantag får anhöriga till universitetets personal inbjudas. Detta kan till exempel motiveras vid internationella besök eller representation i utlandet, då gästerna själva har med sig sina anhöriga. Godkännande krävs för representation där anhöriga till universitetets personal deltar.

2.2 Intern representation

Intern representation riktar sig inåt mot universitetets anställda oavsett finansieringsform. Det inkluderar även pensionärer som tidigare varit anställda på universitetet. Den interna

representationen genomförs som ett led i att skapa ett trivsamt arbetsklimat för goda arbetsresultat inom den egna verksamheten.

För att räknas som intern representation ska sammankomsten vara kortvarig och tillfällig. En sammankomst anses vara kortvarig om den varar högst en vecka och tillfällig om den hålls vid enstaka tillfällen. Möten som hålls regelbundet under året med korta mellanrum, exempelvis varje eller varannan vecka, anses inte som tillfälliga.

Som intern representation räknas personalfester, julbord, informationsmöten med personalen, interna kurser och planeringskonferenser.

Ovanstående definition av intern representation utgår från representation i ett **förmåns-sammanhang**, vilket innebär att den anställde inte förmånsbeskattas för måltiden eller dyl. I **momssammanhang** räknas dock endast personalfester, julbord och informationsmöten som intern representation, vilket innebär att inget avdrag för moms får göras. När det gäller interna kurser och planeringskonferenser så räknas detta som en verksamhetskostnad istället och därmed får fullt momsavdrag göras.

Med informationsmöte avses ett internt möte där arbetsgivaren samlar personal, projektgrupp eller liknande och delger viktig information, till exempel om en omorganisation, lokalförändring eller likande unik information. Mötet ska inte avse det löpande arbetet. Här ska finnas en agenda med program eller dagordning där syfte och innehåll framgår, samt uppgift om deltagare och eventuell inbjudan. Informationsmöten, där representation ingår, får inte hållas regelbundet med kortare mellanrum (var eller varannan vecka).

Det är viktigt ur både förmåns- och momssammanhang att veta om det rör sig om en intern kurs/planeringskonferens eller intern representation. Innehåll och upplägg för sammankomsten är viktigt och måste granskas, det vill säga vad har avhandlats och hur mycket tid har lagts ned på arbete respektive nöje och rekreation. Huvuddelen av dagen/dagarna ska ägnas åt arbete och syftet ska vara planering av verksamheten för att det ska räknas som intern planeringskonferens och för att kostnaden ska kunna bokföras som en verksamhetskostnad med momsavdrag som följd. Avdelningsmöte eller informationsmöte i samband med julbord räknas inte som en intern planeringskonferens utan det blir fråga om intern representation och momsavdrag får ej göras. Skulle händelsen däremot inte kunna klassas in som varken intern kurs/planeringskonferens eller intern representation blir det istället aktuellt med förmånsbeskattning för den enskilde individen.

Om universitetets anställda bjuds på måltid i samband med akademisk högtid och firar professorsinstallationer och doktorspromoveringar ses det ur förmånsskattesynpunkt som intern representation vilket innebär att den anställde inte förmånsbeskattas för måltiden. Kostnaden betraktas däremot som en verksamhetskostnad i momssammanhang och rätt för kompensation för ingående moms föreligger. Samma sak gäller tillfällen där någon nyanställs eller slutar sin anställning, vilket ses som enstaka händelser och bedöms som viktiga både ur personal- och organisationssynpunkt.

Vid disputationsmottagning finns möjligheten att bjuda på enklare förtäring (dock inte alkoholhaltiga drycker) utan att det blir aktuellt med förmånsbeskattning. Det ses även som

en verksamhetskostnad i momssammanhang och rätt för kompensation för ingående moms föreligger. Blir det däremot aktuellt med lunch/middag i samband med disputation uppstår en skattepliktig kostförmån och ingen rätt till kompensation för moms föreligger.

Skatteverket har utfärdat riktlinjer som innebär att den anställda får delta i två personalfester per år, där arbetsgivaren bjuder, som är skattefria för den anställda. Detta inkluderar såväl personalfester för all personal, som exempelvis julbord för en institution eller enhet.

Även en så kallad teambildande aktivitet, exempelvis kick-off ses som intern representation om det inte är i samband med en intern planeringskonferens. Om arrangemangets eller programmets utformning innebär att det inte är fråga om en konferens utan en helt fristående aktivitet bedöms den teambildande aktiviteten tillhöra kategorin personalfest eller liknande. Det innebär att den omfattas av begränsningen om två gånger per år.

Om det på universitetets bekostnad betalas för en anställds måltid, så kallade arbetsmåltider, ska det i de fall det förekommer beskattas som kostförmån. Det gäller exempelvis vid interna arbetsmöten, projektmöten samt styrelsemöten. Med måltider avses tillredd måltid, även sallad och baguette. Se mer under avsnitt 3.3 "*Förmånsbeskattning av arbetsmåltider*". Vid dessa tillfällen är inte heller momsen avdragsgill.

2.2.1 Alkohol vid intern representation

Vid personalfester och interna planeringskonferenser ingår inte alkoholhaltiga drycker utan dessa bekostas själv av den anställda. Vid den årliga så kallade "sommarfesten" kan dock undantag göras.

2.3 Kostnader av enklare personalvårdande karaktär

Kostnader för enklare förtäringar i samband med arbetsmöten och informationsmöten gällande löpande arbete klassificeras inte som representation utan är en del av verksamheten. Dessa kostnader förmånsbeskattas inte och momsen är avdragsgill. Med enklare förtäring och förfriskningar avses exempelvis kaffe/te, kaffebröd, enklare smörgås, frukt eller alkoholfria drycker som inte ersätter en måltid. Det kan ses som enklare åtgärder för att skapa trivsel i arbetet.

2.4 Krav på redovisningsunderlag

Underlag till representation skall finnas i original. Om kvitton scannas in och bifogas fakturan skall originalkvitton finnas i en speciell pärm på ekonomiavdelningen centralt. Representationskvitton som ska redovisas som ett utlägg i Primula ska ej registreras in på egen hand utan lämnas till personalavdelningen tillsammans med ifylld blankett "*Representation*" som finns på Inforum.

Verifikationen ska kompletteras med följande uppgifter:

- *Datum* för representationstillfället
- *Syfte* med mötet, som medför representationen

- *Deltagarförteckning med namn*, på samtliga personer som har deltagit samt uppgift om myndighet, organisation eller företag som de representerar
- *Skriftligt godkännande* om representationen avviker från gällande regler
- *Program/agenda* för att kunna säkerställa att det rör sig om intern planeringskonferens

Då kostnaden avser enklare förtäring vid interna sammankomster kan deltagarnas namn ersättas med uppgift om institution/avdelning eller en klart definierad enhet/arbetsgrupp. Vid enklare förtäring i samband med öppet hus, invigningar eller liknande, där antalet deltagare är stort, är det godtagbart med en förenklad dokumentation av deltagarna.

3. Förmåner

Utgångspunkten är att förmåner som utges av arbetsgivaren är skattepliktiga om inte förmånen är särskilt undantagen från beskattningen enligt inkomstskattelagen (1999:1229). Arbetsgivaren ska betala arbetsgivaravgifter på förmånens värde, göra skatteavdrag och redovisa förmånens värde i en kontrolluppgift.

Förmåner är alla former av "ersättning för arbete" som man som anställd kan få i annat än kontanter. En förmån uppkommer i princip så snart arbetsgivaren bekostar en privat levnadskostnad åt en anställd. Förmånsbeskattning betyder att en anställd betalar skatt för förmåner som den fått på grund av sitt jobb. Exempel på sådana förmåner kan vara bil- och bostadsförmån, fri kost i samband med arbetsmåltid samt medlemsavgifter.

Vad som är undantaget från beskattning är reglerat i inkomstskattelagen. Följande undantag beskrivs närmare:

- Kostförmån
- Personalvårdsförmåner
- Gåvor till anställda

3.1 Kostförmåner

Kost som arbetsgivaren står för och som den anställde inte behöver betala för själv, så kallad fri kost, är som huvudregel en skattepliktig förmån. Detta gäller oavsett om man får den fortlöpande eller endast vid särskilda tillfällen såsom under tjänsteresa, kurs, konferens eller studieresa. Förmån av fri kost är skattepliktig även i samband med resor utomlands.

Med kost avses i detta sammanhang allt som kan ätas eller drickas. Förfriskningar och enklare förtäring kan omfattas av reglerna om personalvårdsförmåner och är då skattefria.

En avgörande faktor om den fria kosten ska bli skattefri är i vilket sammanhang den anställde blir erbjuden den.

Fri kost är **undantagen från beskattning** i följande fall:

- Måltider på allmänna transportmedel

Fri kost på allmänna transportmedel gäller vid tjänsteresa om kosten ingår i priset för resan. Skattefriheten förutsätter att färdbiljetten inte kan köpas exklusive måltiderna. Med allmänna transportmedel avses flyg, tåg och andra kommunikationsmedel som kan användas mot betalning.

- **Frukost på hotell**

Fri frukost på hotell i samband med övernattning vid tjänsteresa om frukosten ingår i rumspriset.

- **Representation**

Fri kost vid såväl extern som intern representation. Se närmare i representationsavsnittet.

Vid extern kurs eller konferens (informationsdag, seminarium eller liknande) där anställd har som uppdrag att representera Örebro universitet genom att aktivt delta genom att exempelvis hålla föreläsning eller mer passivt genom att finnas där och i förekommande fall svara på frågor. I dessa fall betraktas måltider som extern representation och är därför skattefri förmån. Detta gäller oavsett om arbetsgivaren har betalat en deltagaravgift eller inte.

En anställd som deltar på kurs/konferens för att förkovra sig och för att höja sin personliga kompetens, ska däremot förmånsbeskattas för fria måltider. Den anställde representerar i detta fall inte universitetet och därmed är måltiden en skattepliktig förmån. Detta gäller oavsett om arbetsgivaren har betalat en deltagaravgift eller inte.

3.2 Personalvårdsförmåner

Med personalvårdsförmåner avses förmåner av mindre värde som erbjuds samtliga anställda på arbetsplatsen och som inte är en direkt ersättning för utfört arbete, utan består av enklare åtgärder för att skapa trivsel i arbetet. Dessa förmåner är skattefria.

Som personalvårdsförmån räknas enklare slag av motion och annan friskvård. Som personalvårdsförmån räknas även förfriskningar och annan enklare förtäring som tillhandahålls på arbetsplatsen. Med enklare förtäring avses exempelvis kaffe, bulle, godis, frukt eller smörgås. Kosten får däremot inte vara så omfattande att den ersätter en normal frukost, lunch eller middag då blir det istället fråga om en skattepliktig personalvårdsförmån.

3.3 Förmånsbeskattning av arbetsmåltider

Arbetsmåltider på universitetets bekostnad ska som regel inte förekomma då det räknas som kostnader av mer personlig karaktär och i de fall de förekommer ska de beskattas som kostförmån. Begreppet arbetsmåltid återfinns inte i skattelagstiftningen och räknas inte som representation, därmed är en sådan måltid skattepliktig.

Med arbetsmåltid menas här sådana måltider som intas då och då med olika kollegor under eller i anslutning till arbetet, ofta för att man anser att det är tidsbesparande. Då en grupp medarbetare har ett arbets-/planeringsmöte (även i ett projekt) och i anslutning till mötet äter lunch/middag och låter universitet betala är det ett exempel på en arbetsmåltid. Tids-

och effektivitetsvinster utgör ingen grund för annan bedömning. Sådana måltider är skattepliktiga för deltagarna och ska registreras och förmånsbeskattas enligt schablon.

Nedan följer några övriga exempel där universitetets bjuder på måltider och då det uppstår en skattepliktig förmån:

- Handledare och/eller disputerad äter lunch/middag med opponenter/betygsnämnd i samband disputation
- Måltider i samband med seminarier
- Lärare/handledare går ut och äter lunch med studenter för t.ex. en kursutvärdering
- Lunch i samband med styrelsemöten. Det saknar betydelse om styrelseledamöterna får ersättning för sina uppdrag eller inte.

Studenter som bjuds på måltider förmånsbeskattas inte, under förutsättning att de inte får ersättning för arbete/uppdrag de utför åt universitetet. Däremot ska den deltagande läraren/handledaren förmånsbeskattas.

Personer som deltagit i sådana arbetsmöten och ätit lunch/middag ansvarar själv för att fylla i blanketten "*Förmånsbeskattning av arbetsmåltider*" som finns på Inforum och skicka den till personalavdelningen. För tillfälliga uppdragstagare är det upp till ansvarig person på universitetet att se till att underlag för erhållna arbetsmåltider lämnas till personalavdelningen för beskattning.

3.4 Medlemsavgifter

Medlemsavgifter i olika yrkes- och branschföreningar eller andra intresseföreningar betraktas av Skatteverket som en skattepliktig förmån. Detta gäller oavsett om medlemskapet är nödvändigt för tjänsten eller inte. Om arbetsgivaren betalar avgiften för en anställds medlemskap är detta en skattepliktig förmån för den anställda. Medlemsavgifter är som huvudregel personliga levnadskostnader som ska betalas privat.

Om arbetsgivaren även betalar en serviceavgift till föreningen för olika tjänster som medlemmen får tillgång till är detta inte en skattepliktig förmån för den anställda, förutsatt att serviceavgiften hålls åtskild från medlemsavgiften och att medlemskapet är av väsentlig betydelse för arbetet. Serviceavgiften är i detta fall en verksamhetskostnad.

4. Gåvor och uppvaktning

Gåvor kan indelas i två kategorier; gåvor till anställda samt gåvor till externa parter. Gåvor från Örebro universitet bör ha anknytning till universitetet och dess verksamhet.

Enligt huvudregeln är en gåva från arbetsgivaren att betrakta som en skattepliktig förmån. Under vissa förutsättningar är den dock skattefri vilket förklaras nedan.

4.1 Gåvor till anställda

Generellt ska gälla stor återhållsamhet med gåvor till anställda. Huvudregeln är att gåvor till anställda från arbetsgivare är skattepliktiga för mottagaren. Uppvaktning av enklare slag

med exempelvis blommor är undantagna skatteplikt. Sådan uppvaktning klassificeras som personalvård och är skattefri för den anställda. Julgåvor, jubileumsgåvor och minnesgåvor är under vissa förutsättningar skattefria.

Skattefriheten för gåvor gäller inte om gåvan lämnas i kontant ersättning. Som kontant ersättning räknas även andra betalningsmedel, vilket exempelvis kan vara presentkort som kan bytas mot pengar. Gåvor i form av presentkort som berättigar till olika varor eller tjänster som inte kan bytas mot pengar ska däremot inte tas upp till beskattning.

- **Julgåvor**

Julgåvor till anställda är skattefria under förutsättning att gåvans eller gåvornas sammanlagda värde inte överstiger 450 kr inklusive moms. Om värdet är över 450 kr inklusive moms beskattas hela gåvan.

- **Jubileumsgåvor**

Jubileumsgåva är en gåva till anställda när myndigheten firar 25-, 50-, 75- eller 100-årsjubileum. En jubileumsgåva är skattefri om värdet av gåvan inte överstiger 1 350 kr inkl. moms. Gränsen för skattefrihet fastställs av Skatteverket. Överskrids beloppsgränsen blir hela gåvans värde skattepliktigt. Inom universitetet fattar rektor särskilt beslut när det gäller jubileumsgåvor och dess beloppsgräns.

- **Minnesgåva**

En minnesgåva är en gåva som lämnas till varaktigt anställda i samband med längre tids anställning. Enligt Skatteverket är minnesgåvor skattefria om värdet inte överstiger 15 000 kr inkl. moms. Överskrids beloppsgränsen blir hela gåvans värde skattepliktigt. Vid Örebro universitet överlämnas en minnesgåva vid utdelning av utmärkelsen "Nit och redlighet i rikets tjänst" (NOR) som delas ut efter 30 års statlig anställning. Om den anställda avgår med pension eller om det finns annan särskild anledning, kan utmärkelsen delas ut redan efter 25 års anställning.

Minnesgåvor utdelas inte vid jämna födelsedagar.

- **Övriga gåvor till anställda**

Annan gåva än julgåvor, jubileumsgåvor och minnesgåvor från arbetsgivaren jämföras med ersättning för utfört arbete. En sådan gåva är skattepliktig för mottagaren.

- **Blomsteruppvaktningar**

Blomsteruppvaktningar av enklare slag vid exempelvis födelsedag (50- eller 60 år), längre tids sjukdom, disputation eller anställningens upphörande kan anses som personalvårdsförmån och är skattefri för mottagaren.

4.2 Gåvor till externa parter

Gåvor till externa parter kan ges i form av representationsgåvor eller reklamgåvor.

- **Representationsgåvor**

Representationsgåvor kan överlämnas till en representant för annan myndighet, organisation eller företag då viktiga avtal tecknas eller då värdefullt samarbete inleds eller avslutas. Representationsgåva kan även överlämnas i samband med betydelsefulla invigningar och jubileer. En förutsättning för representation i denna form är att det föreligger ett omedelbart samband med universitetets verksamhet.

Vid representationsgåvor måste risken för givande och tagande av muta särskilt beaktas.

- **Reklamgåvor**

Reklamgåvor är artiklar utan personlig karaktär och av förhållandevis obetydligt värde. Gåvor av detta slag ska vara försedda med universitetets namn eller logotype och ska utgöras av artiklar ur universitetets sortiment av profilprodukter. Kostnaden ses inte som representation utan som en verksamhetskostnad.

5. Beloppsgränser för representation och gåvor

Inom takbeloppen för intern respektive extern representation ska per representationstillfälle rymmas samtliga kostnader för lunch och/eller middag inklusive drycker samt eventuella kringkostnader. Med kringkostnader avses lokalhyra, utgifter för musikunderhållning, entréavgifter, teaterbiljetter och liknande.

”Dricks” kan i undantagsfall lämnas vid restaurangbesök dock får inte beloppet överstiga 5% av representationskostnaden. Dricks ska rymmas inom beloppsgränsen.

- **Dispens från beloppsgränser**

I särskilda fall kan beslut fattas om avsteg från gällande interna beloppsgränser. Begäran om detta ska göras i förväg för varje enskilt tillfälle och i samråd med prefekt, avdelningschef eller motsvarande. Överskridande av beloppen utan rektors/ universitetsdirektörens medgivande kan innebära att den som fungerat som värd för arrangemanget blir personligt betalningsansvarig för det överskridande beloppet.

Beloppsgränser vid Representation - Gåva - Uppvaktning	Maxkostnad per person och tillfälle (inkl. moms)
<i>Representation</i>	
Extern representation – lunch och/eller middag	1 000 kr
Intern representation – lunch och/eller middag	750 kr

Utöver måltid enligt ovan, kringkostnader såsom lokalhyra, musikunderhållning, teaterbiljetter och dylikt	350 kr
---	--------

Gåva/uppvaktning anställda

Julgåva	450 kr
---------	--------

Jubileumsgåva	Särskilt beslut från rektor
---------------	--------------------------------

Minnesgåva, NOR	Upp till Skatteverkets belopp, 15 000 kr
-----------------	---

Blomsteruppvaktningar exempelvis vid * Födelsedag (50- eller 60 år) * Längre tids sjukdom * Disputation * Anställningens upphörande	400 kr
---	--------

Gåva externa parter

Representationsgåva	750 kr
---------------------	--------

Reklamgåva	Enligt beslutat profilsortiment
------------	------------------------------------